

haspel voor gevorderden

Deze haspel is niet zo eenvoudig. Ik geef geen grondige bouwbeschrijving omdat de haspel veel mogelijkheden voor persoonlijke aanpassing geeft. De maten kunnen gebaseerd worden op touwvolume en handmaat.

Het basis idee is dat één haspel zowel bij weinig als bij veel wind goed bruikbaar moet zijn. Bij weinig wind is er niet veel kracht nodig om touw in te halen, maar het moet wel snel gaan als de wind even helemaal wegvalt. Door twee handgrepen te gebruiken die dicht bij elkaar staan kan met een minimum aan beweging worden volstaan. Als dan ook nog eens de kern, waar het touw omheen gaat vrij groot is, dan gaat het echt snel. Een ronde kern met een doorsnede van 30 cm haalt per omwenteling bijna 1 meter touw in. Als het wat steviger begint te trekken dan hebben we vooral kracht nodig. Zodra de handgrepen verder uit elkaar staan dan de kern breed is zijn we redelijk sterk. Naar mijn ervaring sterk genoeg . . .

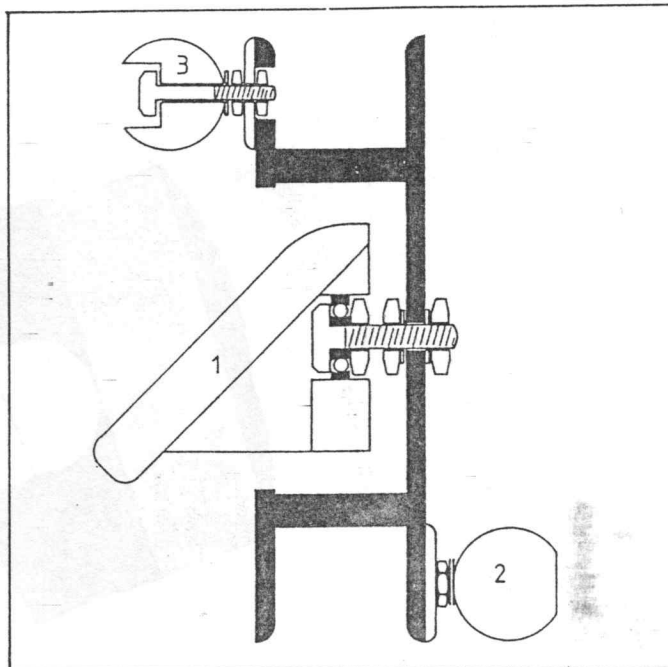
Aanvullende voorwaarden voor een goede haspel zijn stevigheid en "handligging". De stevigheid komt vooral van gekozen materialen. De handligging wordt vooral beter als we een haspel kunnen vasthouden in het zwaartepunt en als alle handgrepen vrij kunnen draaien. De bijgevoegde tekening geeft mijn oplossing voor deze eisen. Er is een centrale handgreep in het zwaartepunt 1. Deze handgreep is van een kogellager voorzien en wordt samen met handgreep 2 bij lichte wind en uitvieren gebruikt. De handgrepen 2 en 3 zijn bollen die vrij rond een bout draaien en worden bij veel wind gebruikt.

De spoel.

De spoel (zwart in tekening) is het gedeelte waar het touw komt. Hij bestaat uit twee schijven waarvan er een een grote opening heeft voor handgreep 1. Tussen de twee schijven zit de kern. Bij mijn haspel is die kern een 8-hoek, gemaakt van 2 cm dikke blokken essehout (sterk!). Ik heb de blokken op maat gezaagd rond het gat in de linker schijf. Die schijven zijn bij mij van 1 cm dik multiplex. Het geheel is met lijm en schroeven stevig in elkaar gezet. Alle schroeven zijn zorgvuldig verzonken om touw en handen te sparen.

Handgreep 1.

Deze handgreep draait rond een lager. Die lagers zijn te koop bij winkels voor doe het zelf reparatie van huishoudelijke apparatuur. Bij mij bestaat de handgreep uit drie stukken vurehout die ik heb samengelijmd en daarna in een "handzame" vorm heb gevijld. Het lager wordt van een bout voorzien - stevig aandraaien - en daarna klemvast in een nauw gat geslagen. De bout

moet soepel kunnen draaien, het gat moet dus diep genoeg zijn.

Handgrepen 2 en 3.

Deze handgrepen hebben een standaard constructie die ik op alle haspels gebruik. Een bol of ronde stok wordt in twee maten uitgeboord. In het ruime deel past de kop van een bout met flinke speling. De rest van het gat is kleiner dan de kop maar groot genoeg voor de rest van de bout. Als de bout door de bol is gestoken komt er een ringetje tegen slijtage, dan een moer, een houten schijf en weer een moer. De houten schijf, die groter dan de bol is, wordt muurvast tussen de twee moeren gezet. Die houten schijf kan nu op elke haspel worden vastgeschroefd. De enige aanpassing bij de haspel is een gat voor de laatste moer.

Globale maten.

Doorsnede totale haspel: 32 cm.

Doorsnede kern: 24 cm, breedte 4,5 cm.

Doorsnede gat : 18 cm.

Lager: buitendoorsnede 3 cm,
binnendoorsnede 1 cm.

Overall zijn M-9 bouten gebruikt.

De bollen hebben een doorsnede van 5 cm.

Alle vaste verbindingen zijn zowel verlijmd als geschroefd. Alle schroeven zijn verzonken zodat er geen scherpe schroefkoppen uitsteken. Verder zijn alle randen rond gevijld en is alles zorgvuldig glad geschuurd. Tenslotte is de haspel met wasbeits afgewerkt.

Jan Kusters, Sittard.